

IGAZSÁGÜGYMINISZTERIUM
EMBERI JOGI MUNKACSOPORT TITKÁRSÁGA

**MENEKÜLTÜGYÉRT ÉS MIGRÁCIÓÉRT FELELŐS
TEMATIKUS MUNKACSOPORT**

IKT. SZÁM: VII/25/2/2017
MELLÉKLET: JELENLÉTI ÍV

**EMLÉKEZTETŐ
2017. ÁPRILIS 21. 9.00**

Helyszín: 1055 Budapest, Kossuth Lajos tér 4. IV. em. 439/a.

Időpont: 2017. április 21. 9.00

Tárgy: Menekültügyért és Migrációért Felelős Tematikus Munkacsoport ülése

Jelen vannak: a mellékelt jelenléti ív szerint

Dr. Felkai László, a Belügyminisztérium közigazgatási államtitkára, a Tematikus Munkacsoport elnöke köszöntötte a jelenlévőket, majd beszámolt az utóbbi hetek történéseiről. A legnagyobb visszhangot a jogi határozás kapta, amellyel kapcsolatban nagy az érdeklődés. Akinek hivatalból joga van (EP képviselők, külföldi ország diplomáciai testületének tagjai, országgyűlési képviselők) megnézni a tranzitónákat, azt beengedik, de mást nem, mert akkor nem lehetne dolgozni. Az ott tartózkodóknak is vannak bizonyos jogaik. Az érdeklődésre való tekintettel **Dr. Végh Zsuzsanna** főigazgató asszony (Bevándorlási és Menekültügyi Hivatal, a továbbiakban: BMH) hozott képeket a tranzitónákról.

Megindultak az EU-val a tárgyalások, de hivatalos európai bizottsági álláspontot nem kapott a BM. Dimitris Avramopoulos, migrációs kérdésekért felelős európai biztos úr magyarországi látogatása során 5-6 pontban foglalta össze, hogy melyek az aggályos, megvizsgálandó kérdések. **Dr. Felkai László** beszámolt egy munkacsoport megalakulásáról, melynek célja 2017. június 15-ig kompromisszumra, közös álláspontra jutni a törvénnyel kapcsolatban.

A külső határokkal összefüggésben elmondta, hogy EU-s norma alapján bevezetésre került a szisztematikus határellenőrzés, melynek megfelelően az EU határain főszabály szerint kifelé és befelé, repülőtéren és közúton egyaránt ellenőrizni kell a szabad mozgás és tartózkodás jogával rendelkező állampolgárokat is. A jogszabály megadja a lehetőséget az ellenőrzés felfüggesztésére, melynek két esete van. A repülőtéren való felfüggesztéshez európai bizottsági jóváhagyás kell. Közúti átkelőhelyen a felfüggesztéshez tagállami jóváhagyás kell, különböző hatástanulmányoknak a Bizottsághoz való eljuttatásával. Két hét alatt már 5-6 ország bejelentette, hogy él a hathónapos felfüggesztés jogával. Magyarország is él ezzel a jogával. A horvát határszakaszon már felfüggesztették a szisztematikus határellenőrzést, és másik két határszakaszon is rövidesen felfüggesztésre kerül.

Dr. Felkai László felkérte **Dr. Végh Zsuzsannát**, hogy beszéljen a jogi határozatról és tranzitónákról.

Dr. Végh Zsuzsanna bevezetőjében tájékoztatta a jelenlévőket a jelenlegi helyzetről: 2017-ben összesen 1415 menedékjogi kérelmet regisztrált a BMH, ebből 945 kérelem benyújtására a tranzitónában került sor. A jogi határozat alapjait megteremtő törvénymódosítási csomag hatálybalépését követően 160 kérelem regisztrálására került sor már az új jogszabályok alapján a tranzitónában. Ez a jogszabály-csomag több törvényt érintett, leginkább a menedékjogról szóló törvényt, de az idegenrendészeti törvényt, az államhatárról szóló törvényt, a gyermekek védelméről és gyámügyi igazgatásról szóló törvényt és a szabálysértési törvényt is. Látható, hogy a jogszabály-módosítás átfogóan próbálta rendezni azt a problémakört, ami a tömeges migráció okozta válsághelyzet kezeléséhez szükséges. A menedékjogi törvény egészült ki legrészletesebben olyan eljárási szabályokkal, amely a tömeges bevándorlás okozta válsághelyzet esetén alkalmazandó. Hangsúlyozta, hogy ez a szabályrendszer nem egyezik meg az eljárási irányelv szerinti határon való eljárás szabályaival. Az Európai Uniónak nincs olyan szabályrendszere, amely megfelelő módon jogi fundamentumot teremtene vagy legalább irányelvi szinten szabályozná egy ilyen válsághelyzet kezelését.

Dr. Végh Zsuzsanna kiemelte a korábbi szabályhoz képest lényeges változásokat. A határon lefolytatott eljárás szabályai alkalmazásánál alapvető, hogy négy hét után, függetlenül a döntés megszületésétől, be kellett szállítani a menedékkérőt az ország területére, nyitott befogadó intézménybe és ott általános menedékjogi szabályok szerint kellett lefolytatni az eljárást. Az új szabály nem határoz meg időbeni korlátot. Ez utal arra is, hogy a menekültügyi hatóság nem csak a kérelem elfogadhatatlanságát vizsgálja, továbbá nem csak azt vizsgálja, hogy van-e dublini eljárás lefolytatásának helye, hanem érdemben vizsgálja a kérelmet. Lefolytatja a menekültügyi eljárást és dönt arról, hogy elutasítja a menedékjogi kérelmet vagy védelemben részesíti a kérelmezőt. Időbeni korlát ugyan nem szerepel a törvényben, de a menekültügyi hatóság arra törekszik, hogy a lehető legrövidebb időn belül hozza meg a közigazgatási döntést. Az első egy hónap tapasztalata szerint ez alapvetően sikerül is. Más kérdés, hogy a felülvizsgálati eljárás mikor tud jogerősen befejeződni. Komoly visszaélésre adott lehetőséget a határon lefolytatott menekültügyi eljárás azon szabálya, amely alapján a különleges bánásmódot igénylő személyek a tranzitónából beszállításra kerültek valamely nyitott befogadó állomásra. A törvény maga zárta ki azt, hogy ezeket a szabályokat alkalmazzák a családosok, idős, beteg emberek, tehát a sérülékeny csoportba tartozó személyek esetében. Ezeknek a menedékkérőknek több mint 90 %-a néhány napon, de legfeljebb egy héten belül elhagyta az országot, tehát az ügyek többségében reménytelen volt érdemben lezárni a menekültügyi eljárásokat, ezeket az ügyeket leginkább megszüntető végzésekkel fejezték be. Az új szabály értelmében a különleges bánásmódot érintő személyeknek is a tranzitónában kell bevárniuk ügyükben a döntést. Ennek biztosítása érdekében megteremtették azokat a speciális feltételeket, amelyeket a befogadási irányelv is előír. A sérülékeny csoportba tartozókat - maximálisan betartva az uniós előírásokat - elkülönítetten helyezik el. A gyermekekről életkoruknak megfelelően gondoskodnak. A 14-18 év közötti kísérő nélkül érkező kiskorúak is elkülönítetten kerülnek elhelyezésre, részükre különleges jogvédelem is biztosított. Amíg a gyámügyi eljárás keretében az eseti gyám kijelölésre kerül, ingyenes jogi segítségnyújtás keretében már a kérelem előterjesztésének pillanatától érdekeik védelme megfelelően biztosított. A 14 év alattiak változatlanul gyermek és ifjúságvédelmi intézménybe kerülnek, még aznap, amikor belépnek a tranzitónába. Lényeges változás, hogy a jogerős elutasító döntés kihirdetését követően a menedékkérőnek el kell hagyni a tranzitónát. Ez azonban nem jelenti azt, hogy fizikai kényszerrel is alkalmazna a hatóság. Ha szabadon, saját akaratából nem hagyja el a tranzitónát, akkor elindul egy idegenrendészeti eljárás, amelynek keretében a kiutasító döntés végrehajtása érdekében az idegenrendészeti hatóság intézkedik. Adott esetben kötelező tartózkodási helyet jelöl ki, ami lehet a tranzitóna és lehet az ország területén bármely más erre alkalmas intézmény is. Ezért

döntött a jogalkotó a szabálysértési törvény módosításáról is, amelynek a lényege, hogy az idegenrendészeti hatóság kötelező tartózkodási hely kijelölése során magatartási szabályokat is megállapít a kérelmező számára. Ha ezt súlyosan megszegi az érintett kérelmező, akkor szabálysértési eljárás indításának van helye, amely végül elzárás büntetést is vonhat maga után. **Dr. Végh Zsuzsanna** kiemelte, hogy számtalan vita övezi az új eljárási szabályokat, különös tekintettel arra, hogy egyes vélemények szerint a menedékkérő esetében tranzitónában folyó eljárás valójában szabadságkorlátozásnak, őrizetnek minősül. A BMH álláspontja szerint az az előírás, hogy a kérelmező az eljárás alatt, a jogerős és végrehajtható döntés kihirdetéséig a tranzitónát nem hagyhatja el, nem jelenti azt, hogy ez idő alatt őrizetben van. A tranzitónába ugyanis szabad akaratából lép be és azt bármikor ugyancsak szabad akaratából elhagyhatja. Összehasonlítva más tagállamok gyakorlatával, ez a megoldás nem példa nélküli.

Dr. Végh Zsuzsanna képeken bemutatta a tompai és röszei tranzitónákat. Elmondta, hogy a tranzitónák 2015. szeptember 15. óta működnek. A *beléptetés* forgókapukon történik Szerbia irányából. A Rendőrség a belépést követően elhelyezi ezeket a személyeket egy várókonténerben. Ezt követően *csomagátvizsgálás* történik, mert ki kell szűrni, hogy nincs-e valamilyen veszélyes anyag, fegyver, egyéb olyan eszköz a kérelmező birtokában, ami akár a tranzitónákban tartózkodók biztonságát is veszélyeztetné. Sor kerül egy *rendőrségi ellenőrzésre és előzetes regisztrációra*, amely fontos abból a szempontból is, hogy tisztázzák, embercsempészek segítettek-e az áthaladást, illetve milyen mértékben működtek közre abban, hogy a magyar határig eljusson a kérelmező. A regisztráció fontos eleme az *ujjnyomtatás*, fotó és az adatok rögzítése. Az ujjnyomat levételét követően azt a menekültügyi hatóság azonnal továbbítja az EURODAC rendszerbe, ahonnan rövid időn belül megérkezik a válasz és kiszűrhető, hogy a kérelmező esetében van-e dublini eljárás lefolytatásának helye, tehát, hogy más tagállam a kérelmezőt menedékkérőként, vagy illegális határátlépőként már regisztrálta-e. Amennyiben ennek megállapítása megtörténik, akkor a menekültügyi hatóság felfüggeszti a menekültügyi eljárást és a hivatal dublini egysége veszi át a további ügyintézés és a dublini rendelet szabályai szerint elindul a megkeresés a felelősnek vélt tagállam irányába. Ez a folyamat jó esetben néhány hónapon belül befejeződik, addig a menekültügyi hatóság eljárási cselekményt az adott kérelmező esetében nem végez. Az ujjnyomtatás azért is fontos, hogy kiszűrje az olyan személyeket, akik nemzetközi körözés hatálya alatt állnak.

A menekültügyi eljárásban, amíg nem indul meg az érdemi vizsgálat, addig is fontos, hogy sor kerüljön egy elsődleges *meghallgatásra*. Nagyon jól kiépített technikai, informatikai rendszer segíti a hatóság munkáját. A meghallgatás ugyanis tipikusan *távtolemcsolási rendszer segítségével* történik. A távtolemcsolási rendszer akár három pólussal is működhet. Ez azt is jelentheti, hogy a menekültügyi hatóság képviselője sincs a tranzitónában, hanem valamelyik Regionális Igazgatóság Menekültügyi Osztálya a saját székhelyén eljárva hallgatja meg a kérelmezőt. A BAH ezeket az eszközöket már korábban is alkalmazta, ezért a kollégák már gyakorlatot szereztek a használatában. Folyamatosan fejlesztik a rendszert annak érdekében, hogy zavartalan legyen a meghallgatás. A meghallgatást megelőzően van egy *orvosi vizsgálat*, kiszűrendő a fertőző betegségek kockázatát. A tranzitónában nem kezelhető betegség esetén a megfelelő egészségügyi intézménybe szállítják a kérelmezőt. 24 órás felcseri szolgálat működik mindkét tranzitónában hétvégén és ünnepnapokon is. Katonaorvosok állnak rendelkezésre minden munkanapon. A gyermekek esetében a BMH szerződést kötött gyermekorvosi ellátásra. Folytak a tárgyalások a védőnői szolgálat bővítése érdekében. Az egészségügyi ellátás minden szinten megoldott. A Rösze és Tompa környékén megtalálható egészségügyi intézményekkel felvették a kapcsolatot, annak érdekében, hogy ha valamilyen sürgős beavatkozásra, kórházi kezelésre, műtetre lenne szükség, akkor a megfelelő kapcsolatrendszer működésbehozásával a sürgősségi ellátást időben kaphassák meg az arra rászorulóknak.

Az *ingyenes jogi segítségnyújtás* rendkívül jól működik. Rőszkén a járási hivatal négy munkatársa látja el kiváló szinten ezt a feladatot. Megkülönböztető ruházatot is viselnek, hogy könnyebben megtalálják a menedékkérők őket. A négy kolléga a belépés pillanatától kezdve jelen van és felajánlja a segítségét a menedékkérő számára. Folyamatban van egy technikai fejlesztés, amely biztosítja számukra is a távtolmácsolási rendszer alkalmazását az elbeszélgetés során. Az ingyenes jogi segítségnyújtás hivatali munkaidőben biztosított. Korábban sok kritika érte az ingyenes jogi segítségnyújtást, de komoly előrelépés történt a tranzitónákban e tekintetben.

Az *élelmezés* folyamatos. A bent lévők élelmezésére a büntetés-végrehajtás szállít minden nap meleg ételmezt is. A felnőttek számára napi háromszori étkezést biztosítanak. A gyermekek élelmezésére kiemelt figyelmet fordítanak, ötszöri étkezés biztosításával. Életkoruknak megfelelően naponta tejet és gyümölcsöt is kapnak. A rendelkezésre álló élelmiszer-csomagokkal szükség esetén a kint várakozóknak tudnak segítséget nyújtani. Bár mostanában nem jellemző, hogy a szerb oldalon sokan várakoznának. 2016-ban 75 ezer adag élelmiszer csomagot osztottak ki a Szerbiában várakozóknak.

A *lakóterek* négy személyesek. Törekednek arra, hogy családokat együtt helyezték el. Fel vannak készülve kisgyermek, csecsemők elhelyezési feltételeinek biztosítására is. Mindkét tranzitóna 250-250 fő elhelyezését biztosítja. A befogadó kapacitás még nincs kihasználva, de nemsokára szükségessé válik a bővítés. Megfelelő számú *szaniterkonténer* áll rendelkezésre. Vannak *közösségi terek*, amelyek nem csak az étkezésre kerültek kialakításra, hanem a felnőttek számára abból a célból, hogy ott eltölthessék az idejüket. A gyermekekről külön gondoskodnak, mindkét tranzitónában óvodás korú gyermekek számára *játszószobák*, a nagyobbak számára *foglalkoztató szobák* kerültek kialakításra. Tárgyalások folynak az EMMI-vel a tanköteles korú gyerekek felzárkóztató képzésének megvalósításáról. Nagyon sok szociális munkás dolgozik a tranzitónákban, a rőszkei tranzitónában 29, Tompán 20 szociális munkás és szociális segítő dolgozik folyamatosan, napi 24 órában. Egy részük a gyermekekkel és a kísérő nélküli kiskorúakkal foglalkozik, másrésztük a tranzitónákban segítséget nyújtó civil szervezetek közreműködésével a felnőttek számára szervez programokat. Mindkét tranzitónában a *családi szektor* teljesen el van különítve az egyedülálló férfiak és az egyedülálló nők szektorától. A gyerekeknek a szabad levegőn való tartózkodás céljából megfelelő játszótér áll rendelkezésre.

Dr. Végh Zsuzsanna megerősítette, hogy a tranzitónákba a sajtó, vagy egyes szervezetek képviselői tekintetében a belépés korlátozásának oka az, hogy ott nyugodtan folyhasson a menekültügyi hatósági munkavégzés. Ne zavarja a menedékkérők nyugalma az, hogy folyamatosan látogatók érkeznek. Az a tapasztalatuk a nyitott intézményekben és a menekültügyi őrzött befogadó központokban is, hogy megviseli, felkavarja az ott tartózkodókat, és sokszor rendkívüli események kiváltója is egy ilyen látogatás. Ebben kérte mindenki megértését.

Dr. Haraszi Katalin, az Alapvető jogok Biztosának Hivatala képviselőjében elmondta, hogy az új törvényben nem talált arra vonatkozóan szabályt, hogy azokkal a kísérő nélküli kiskorúakkal, akik másik tagállam területén léptek be az Európai Unióba, de kiderül, hogy van itt legálisan tartózkodó hozzátartozójuk, mi történik. Megkérdezte, hogy Magyarország átveszi-e őket, illetve megérkezésükkor a tranzitónába kell menniük vagy a hozzátartozójuknál várják meg a menekültügyi eljárást.

Dr. Végh Zsuzsanna elmondta, hogy kevés ilyen eset van. A dublini eljárás keretében esetlegesen átvett 14 év alattiak gyermek- és ifjúságvédelmi intézménybe kerülnek, és ugyanúgy zajlik az eljárás az ő esetükben is, mint a többi gyermek esetében. Amennyiben az ország területén jogszerűen tartózkodó hozzátartozója van, akkor a gyermek mindenekfelett

álló érdekét figyelembe véve, ott kerülhet elhelyezésre. Nem volt még ilyen jellegű megkeresés a BMH irányába. Ha 14-18 év közötti kísérő nélküli kiskorúról van szó és dublini eljárás keretében kerül vissza Magyarországra, akkor bekerül a tranzitónába, abba a felnőttéktől teljesen elkülönített szárnyba, ahol a többi kísérő nélküli kiskorú tartózkodik.

Lőrincz Marcell, a Szubjektív Értékek Alapítvány képviselőjében megköszönte a prezentációt és elmondta, hogy több ilyenre lenne szükség a közvélemény tájékoztatása szempontjából, ha már ilyen szűk azoknak a köre, akik eljuthatnak a tranzitónákba, hogy személyesen megtapasztalhassák. A statisztikával kapcsolatosan megkérdezte, hogy milyen állampolgárságúak dominálnak a kérelmezők között, illetve a védett csoportokba tartozók milyen arányban fordulnak elő közöttük.

Dr. Végh Zsuzsanna elmondta, hogy az állampolgársági összetétel a korábbi időszakhoz képest nem nagyon változott. Ebben az évben 38 különböző országból érkeztek a menedékkérők. Legnagyobb arányban Afganisztánt, Szíriát, Irakot, Iránt jelölték meg származási országként. Ez a trend jellemezte az elmúlt éveket is. Az április 20-ai statisztikai adatok alapján tranzitónába belépők között legnagyobb arányban voltak az afgán állampolgárok, az új jogszabályok alapján regisztrált 160 kérelmezőnek közel a fele afgán állampolgár, több mint 50 személy irakinak vallotta magát. A tranzitónákban legalább 15 ország állampolgára jelent meg. Pillanatnyilag a tranzitónákban meghatározó arányban, kisgyermekes családok vannak, kevesebben vannak az egyedülállók. A sérülékeny csoportba tartozóknak több mint kétharmada családos. Ebben az évben 93 olyan döntést hozott a BMH, amely biztosította a menedékjogi védelem valamely formáját. Volt már a tranzitónában az új rendelkezések hatályba lépését követően hozott pozitív döntés, amely oltalmazotti jogállást biztosított egy öttagú család számára. **Dr. Végh Zsuzsanna** bemutatta ezt az esetet. Egy afgán család, szülők, két kiskorú gyermek és egy nagykorú közvetlen hozzátartozó jött családként a tranzitónába, még a törvénycsomag hatálybalépését megelőző napon. A BMH munkatársai az akkor hatályos jogszabályoknak megfelelően behozták az országba ezt a családot és elhelyezték egy nyitott befogadó állomáson. A család még aznap elindult a nyugati határszakasz felé. A rendőrség előállította őket a Hivatalhoz, mert jogellenesen Ausztriába kíséreltek meg átlépni. Az új szabályoknak megfelelően visszaszállították a tranzitónába, hiszen esetükben folyamatban volt a menedékjogi eljárás. A menekültügyi hatóság a meghallgatás és egyéb bizonyítékok alapján oltalmazottként védelemben részesítette a családot, tehát kiegészítő védelmi kategóriát biztosított a számukra. A család a döntéssel szemben felülvizsgálati kérelmet nyújtott be, mert úgy ítélték meg, hogy kevés az oltalmazotti védelem a számukra. Az ügy jelenleg bíróság előtt van.

Kováts András, a Menedék Egyesület képviselőjében megköszönte a bemutatót és megerősítette **Lőrincz Marcell** szavait és kérte, hogy a BMH honlapján helyezzenek el néhány képet vagy egy általános tájékoztatót a tranzitónákról. Megkérdezte, hogy számít-e a BMH arra, hogy a megváltozott mozgások hatására változni fog az elismerési arány, akár a Magyarországon nemzetközi védelemben részesítettek száma. Az általános tendencia – hogy az emberek többsége továbbáll az országból – most jelentősen meg fog akadni, minimum azok esetében és arra az időre, amíg a menedékjogi eljárás tart. Az esetek jelentős részében a pozitív határozatnak sincs kellő marasztaló ereje, az emberek továbbra is úgy ítélik meg, hogy más európai országban jobb lehetőségeik vannak a boldogulásra, társadalmi beilleszkedésre. Ez a felelősség szintjén már kicsit más helyzetet fog eredményezni Magyarországra nézve. Hiszen amíg egy innen továbbállt menedékkérő vagy kivárja a dublini visszaadás határidejét vagy eleve a nyugat-európai hatóságok vonakodnak a visszaadást illetően, addig egy Magyarországon nemzetközi védelmet élvező személy esetében – ez általános gyakorlat az

Európai Unióban – Magyarország az a hely, ahol neki életvitelszerűen tartózkodnia kell. Hacsak harmadik országbeliként nem regisztrál. **Kovács András** tájékoztatást kért a gyermekvédelmi gyámok kijelölésének menetéről, illetve gyakorlatáról, amely eddig ez kapacitásban és földrajzilag meghatározott volt, és döntően Fóthoz kötődött. Nem a jogszabályi háttérrel, hanem a megvalósuló gyakorlatról érdeklődött.

Dr. Végh Zsuzsanna elmondta, hogy az elismerési arány változhat az elkövetkezendő időszakban, tekintettel arra, hogy a tranzitónákban tartózkodók döntő többsége nyilvánvalóan megvárja a menekültügyi hatóság érdemi döntését. A menedékkérők állampolgársági összetételéből adódóan a korábbinál vélhetően több valamilyen szintű védelem nyújtására kerülhet sor. A nemzetközi tapasztalatok azt mutatják, hogy a Szíriából érkező menedékkérők esetében – feltéve, hogy a hatóság nem állapítja meg azt, hogy nem szavahihető a kérelmező és esetleg csak szírnek vallja magát – 90-95%-os az elismerési arány. Afgán állampolgárok esetében ez a szám lényegesen alacsonyabb, 50-60 % között mozog. A magyar menekültügyi hatóság gyakorlata sem tér el a nemzetközi gyakorlattól, ebből következően vélhetően magasabb lesz a védelemben részesítettek száma. Egyetértett azzal, hogy ez nem jelenti azt, hogy ezek az emberek itt is fognak maradni. A menekültként vagy oltalmazottként elismert személyek a menekültügyi hatóság döntését követően beszállításra kerülnek a nyitott befogadó állomásra, ahol még 30 napig jogosultak tartózkodni. Ez idő alatt számukra a különböző okmányok kiállítására is sor kerül. Azt vélelmezik, hogy legfeljebb addig fognak az intézményben maradni, amíg kézhez veszik az őket megillető útiokmányt, mert így a továbbutazásnak legális esélye van. Akinek valódi célja az volt, hogy Németországba, vagy más európai uniós országba menjen, az változatlanul el fog menni Magyarországról. Az elkövetkező hónapok tapasztalata alapján lehet majd pontosan megmondani, hogy változik-e az a tendencia, hogy elhagyják az ország területét a védelemben részesített személyek.

Dr. Végh Zsuzsanna a gyámkirendeléssel kapcsolatban a BÁH azt a gyakorlatot folytatja, hogy ha megállapításra kerül, hogy a menedékkérő a 18. életévét vélhetően még nem töltötte be – a tranzitónában a katonaeorvos elsődleges egészségügyi vizsgálatot végez minden kérelmező esetében –, akkor a menekültügyi hatóság soron kívül, azonnal értesíti az illetékes gyámhivatalt, ahol a tapasztalatok szerint néhány napon belül megtörténik a gyám kijelölése. Hangsúlyozta, hogy fokozott jogvédelem illeti meg a kísérő nélküli kiskorúakat, mert az első pillanattól kezdve mellette van a járási hivatal ingyenes jogi segítséget nyújtó munkatársa, aki szintén kapcsolatba kerül a gyámhivatallal, odafigyel a gyámkirendelésre és addig is védi a kísérő nélküli kiskorúak érdekeit. Ez mind a jogszabályi, mind a joggyakorlat oldaláról garancia arra, hogy a fokozott jogvédelem valóban megvalósuljon.

Kovács András megkérdezte, hogy jól tudja, hogy az V. kerületi gyámhivatal az illetékes? Ők ott vannak a megyében? Az ebben jártas gyámok, akiket az elmúlt években alkalmaztak, a fóti elhelyezés miatt abban a régióban voltak. Ugyanezek a személyek látják el ezt a feladatot vagy van egy új csapat?

Kristóf Pál, az EMMI Gyermekvédelmi és Gyámügyi Főosztály képviselője elmondta, hogy a Fóton elhelyezésre kerülő, 14 év alatti kísérő nélküli kiskorúak esetében ugyanaz az eljárás. Tehát az V. kerületi gyámhivatal van feljogosítva gyermekvédelmi gyámok kijelölésére. Köztük jelentős hányadban fővárosban működő gyermekvédelmi gyámok vannak, de vannak Pest megyei gyermekvédelmi gyámok is. A 14 év feletti, tranzitónában elhelyezett kísérő nélküli kiskorúak esetében a hatályos jogszabályok a Csongrád Megyei Kormányhivatal Szegedi Járási Hivatalát jelölte ki eseti gyám kiirendelésére. A Járási Hivatal még a jogszabály hatályba lépése előtt felmérte azon személyek körét, akik kijelölhetőek eseti gyámként, mind tapasztalataikra, mind végzettségükre tekintettel és közülük választották ki,

azokat, akik gyermekvédelmi, gyámügyi és áldozatsegítési tapasztalattal is rendelkeznek. Ők jellemzően a Csongrád Megyei Kormányhivatal Áldozatsegítő Szolgálatának munkatársai. Jelentős számban találtak ilyen felkészült kollégákat, ők kerülnek kijelölésre eseti gyámként a tranzitónákban tartózkodó fiatalok körében. **Kristóf Pál** elmondta, hogy április 11-én a Főosztály szervezett egy szakmai tanácskozást a BMH, a Csongrád Megyei Kormányhivatal és a Szegedi Járási Hivatal munkatársai, illetve az eseti gyámként kirendelhető személyek számára. A tanácskozáson ott voltak a főti kollégák és a gyermekek ellátásában eddig jártasságot szerzett fővárosi gyermekvédelmi gyámok is. Megosztották egymással a tapasztalataikat, illetve felkészítették a jövőben feladatot ellátó kollégákat. Április 11-ig három 14 éven felüli kísérő nélküli kiskorú került elhelyezésre a tranzitónában. Ugyanaz a személy lett kijelölve számukra, neki mindhárom területen van tapasztalata. Sőt, amikor korábban Hódmezővásárhelyen fogadtak kísérő nélküli kiskorúakat, ő már ott foglalkozott kísérő nélküli kiskorúakkal. A tapasztalat, a tudás és a helyben való részvétel is biztosított.

Dr. Végh Zsuzsanna kiegészítette az elhangzottakat azzal, hogy a tranzitónákban január 1. óta összesen 47 kísérő nélküli kiskorút regisztráltak. Ez jóval kevesebb, mint a korábbi időszakban.

Kovács András megkérdezte, hogy van-e szakmai jelentősége annak, hogy a Fóton elhelyezettek esetében gyermekvédelmi gyámról beszélünk, míg a tranzitónákban lévők esetében eseti gyámról. A tranzitónákban miért nem gyermekvédelmi gyámok lesznek kijelölve?

Kristóf Pál elmondta, hogy a jogszabály szerint a gyermekvédelmi gyámok a teljes szülői felügyeletet gyakorolják, a teljes szülői jogokkal rendelkeznek. Ez a hatályos jogszabályok alapján csak akkor illeti meg a gyermeket Magyarországon, ha nemzetközi védelemben részesül. Ha védelemben részesül, akkor átkerül Fótra. Addig az ügyei intézésében a jogainak a védelmében az eseti gyámok segítsége adható meg számukra.

Kovács András megkérdezte, hogy a Fóton elhelyezett menedékkérő 14 év alatti kísérő nélküli kiskorúaknak is csak eseti gyámjuk van és csak amennyiben elismerték őket menekültként vagy oltalmazottként, akkor neveznek ki gyermekvédelmi gyámot.

Kristóf Pál elmondta, hogy a 14 alattiak esetében nem változott a jogszabály. Továbbra is az ideiglenes hatályú elhelyezés után gyermekvédelmi gyám kerül kirendelésre.

Kovács András megkérdezte, hogy a változtatást technikai, kapacitásbeli szempontok igényelték-e. Ez egy jogalkalmazó felől tett észrevétel volt-e? Esetleg úgy gondolja-e a szakma, hogy elégséges egy 14-18 év közötti kérelmező számára az eseti gyám, míg egy 14 év alatti számára már gyermekvédelmi gyám? Egy alacsonyabb szintű gyermekvédelemben elegendő részesíteni ezt a kiskorút, akire egyébként a vélhetően hatályos gyermekvédelmi szabályozás és az aláírt nemzetközi egyezmények életkorbeli különbségtétel nélkül kellene, hogy vonatkozzon. Szakmai álláspontot kér, nem azt, hogy mit tartalmaz a jogszabály.

Kristóf Pál szakmai álláspontként elmondta, hogy az eseti gyám rendelése – amennyiben az eseti gyám kisebb mértékű képviselőnek minősül – csak a menekültügyi eljárás lefolytatásáig tart, amíg a tranzitónában tartózkodik a gyermek. A tranzitónában más körülmények között, más viszonyokban él, mint a gyermekvédelem teljes rendszerében.

Kovács András megjegyezte, hogy a kérdés neuralgikus pontja nem az, hogy kap-e védelmet vagy nem. Ha védelmet kap a gyermek a tranzitónában, a megfelelő elhelyezés, megfelelő bánásmód nem probléma. Az tűnik problémának, hogy abban az esetben, ha nem részesül nemzetközi védelemben Magyarországon, akkor ez a gyermek milyen körülmények között, illetve milyen gyermekvédelmi garanciák mellett tudja elhagyni az országot. Ebben lát alapvető különbséget aközött, hogy van-e gyermekvédelmi gyámja, és a magyar gyermekvédelem a gyámság átadását, illetve biztosítását is garantálni köteles abban az esetben, ha valaki külföldre távozik. Ez eseti gyám esetén hogyan lesz biztosítva? Például ha az elutasított kísérő nélküli kiskorú visszasétál Szerbiába, akkor az ő eseti gyámja mivel zárja le ezt az ügyet, hasonlóan ahhoz, hogy eltűnnek Fótról a gyerekek? Mert ebben az esetben meg lehet róla győződni, hogy a gyermek külföldre távozott, elhagyta az Európai Unió területét. Esetleg ha egy végrehajtott kiutasítás történik, akkor az eseti gyám, hogyan fogja ezt lekövetni?

Kristóf Pál elmondta, hogy ismeretei szerint amennyiben a menekültügyi eljárás során a kísérő nélküli kiskorú kérelme elutasításra kerül, akkor nem automatikusan, azonnal, szabadon el van bocsájtva, adott esetben harmadik ország felé, hanem megkezdődik az a folyamat, amely alapján átadásra kerül az adott ország gyermekvédelmi rendszerébe. Az eseti gyám úgy zárja le az ügyet – mint más esetben –, hogy átadja az ügyet a befogadó ország gyermekvédelmi illetékeseinek.

Kovács András megkérdezte, hogy pontosan úgy, ahogy a gyermekvédelmi gyám tenné, ebben a tekintetben nincsenek különbségek a jogosítványaik között.

Haraszi Katalin megkérdezte, hogy mennyire fogadó készek a szerb hatóságok a tranzitónában tartózkodó, elutasított kérelmező 14-18 év közötti kísérő nélküli kiskorúak átadásával kapcsolatban. A tranzitról szóló jogszabályban az van, hogy a tranzitónát csak a kapun lehet elhagyni. Ez a kapu vagy Magyarország felé vagy Szerbia felé nyílik. Nemzetközi konferenciákon gyakran elhangzik, hogy a szerb kollégák azzal érvelnek, hogy Magyarország nem formális eljárásban adja át ezeket a külföldieket, hanem csak kimennek a kapun. Megkérdezte, hogyan történik az elutasított kérelmezőknek a Szerbiának történő átadása.

Dr. Végh Zsuzsanna válaszában elmondta, hogy a jogszabály úgy hangzik, hogy szabadon elhagyhatja tranzitónát. Tehát maximum annyi történik, hogy bejelenti a szándékát, hogy elhagyja a tranzitónát és a hatóság biztosítja számára, hogy a nap bármely szakában ki tudjon lépni Szerbia irányába. Ez nem formális átadást jelent. A szerb hatóságok nem csak Magyarország viszonylatában, hanem más országok viszonylatában sem alkalmazzák a visszafogadási egyezményt. Hozzátette, hogy a kérelmező a tranzitónába történő belépést megelőzően jogellenesen keresztül halad Szerbián, esetleg menedékkérőként regisztráltatja magát a szerb hatóságok előtt, majd a számára kijelölt befogadó állomást engedély nélkül elhagyva jelentkezik belépésre. Mindkét esetkör a szerb hatóságok szeme előtt zajló folyamat. Látják a várakozást a szerb oldalon a tranzitóna előtt, ám nem akadályozzák a kilépést a szerb területről. A folyamat egyik oldala sem úgy zajlik, ahogy ideális lenne. De ez jelenleg egy speciális helyzet.

Dr. Haraszi Katalin a **Kristóf Pál** által elmondottakra – miszerint az eseti gyám úgy zárja le az ügyet, hogy a gyermeket az ügygel együtt átadja a szerb hatóságnak – reagálva megjegyezte, hogy ez csak úgy működik, ha formálisan átveszi a szerb hatóság.

Dr. Végh Zsuzsanna elmondta, hogy az említett eljárás arra az esetre vonatkozik, amikor nem hagyja el a menedékkérő kísérő nélküli kiskorú a tranzitónát és születik az esetében egy elutasító döntés a menekültügyi hatóság részéről. Ilyenkor a hatóságnak kötelezettsége is, hogy minden további eljárási lépést egyeztessen a gyámhatósággal. Ha kísérő nélküli kiskorúról van szó, akkor nem fog a kitoloncolás irányába elmozdulni. A Vöröskereszt eddig is nagyon sokat segített a BMH-nak a tranzitónában a családfelkutatás ügyében. Tájékoztatásul elmondta, hogy lesz egy megbeszélés a tranzitónában a BMH munkáját támogató civil szervezetekkel, ahol kifejezetten ebben a kérdéskörben is szeretne kérést megfogalmazni a BMH a támogatás érdekében.

Szél Alice, a Vöröskereszt képviselőjében elmondta, hogy a szociális igények láthatóan jól lefedettek, de ennek ellenére készen állnak bármilyen jellegű humanitárius asszisztencia biztosítására, különös tekintettel a családi kapcsolatok, illetve az egymástól elszakadt hozzátartozók felkutatására. Valamint ennek a lehetőségnek a jobb biztosítására, megfelelőbb internethez juttatással és más – a megbeszélésen egyeztetésre kerülő – szolgáltatásokkal.

Dr. Végh Zsuzsanna elmondta, hogy azokat a szervezeteket hívták meg erre a találkozóra, akik jelen vannak a tranzitónában és valamilyen támogatást nyújtanak az ott folyó munkához. A találkozó célja az, hogy a civil szervezetek munkáját összehangoltabbá, koordináltabbá tegyék. Úgy hatékony a munka, ha az ott dolgozó szervezetek nem ugyanazt a feladatot látják el, hanem mindenki a saját specialitásainak megfelelően nyújt támogatást az ott tartózkodók számára.

Haraszi Katalin megkérdezte, hogy van-e lehetőség arra, hogy az érintett szervezetek megnézhessék a tranzitónát, hogy személyes tapasztalatot szerezzenek.

Dr. Végh Zsuzsanna az OP-CAT vizsgálattal kapcsolatban megjegyezte, hogy nem a tranzitónába nem engedték be a szervezet képviselőit, hanem arra az építési területre, ahova csak megfelelő engedéllyel, speciális védőfelszerelésben lehet belépni. Ebből következően csak a tranzitónán kívül, a további kapacitás bővítés folyamatát nem tudták megnézni.

Kovács András a kísérő nélküli kiskorúakkal kapcsolatosan megjegyezte, hogy ha nem is joghézag, de szabályozási és végrehajtási hiányosság látszik. Véleménye szerint két szempont, illetve két megvalósítási alapelv ütközik. Egyfelől a tranzitónák nyitottként, Szerbia irányába szabadon elhagyhatóként tartásának érvei, szakmai protokollja érthető. Ugyanakkor kifejezetten és csak azon személyek esetében, akik gyámság alatt állnak és a gyermekvédelmi intézményrendszer hatáskörébe tartoznak, az eljárásrend nem valósítható meg, vagy ha megvalósul, akkor az jogsértővé válik. A gyám tudomása nélkül, vagy aktív hathatós közreműködésével vagy közre nem működésével Magyarországon gyermekvédelem alatt álló személy nem léphet ki Szerbia felé. Ez egy konkrét gyermekvédelmi veszély. Ha ez megtörténhet, akkor nem vesszük komolyan, hogy a gyám gondoskodik a gyermek mindenekfelett álló érdekéről, ezt a gyermeket veszélynek tesszük ki. Ha más szempontok mozgatnak minket, akkor ez egy nagy támadási felület azok irányából, akik a törvények, jogok konzekvens alkalmazását és betartását vizsgálják. Javasolja valamilyen szakmai protokoll kialakítását erre. Főten más a helyzet, mert ha kimegy a gyermek, és nem jön vissza többet, akkor a gyám, illetve a hatóság ezzel jóhiszeműen nem tud mit kezdeni. De ha a tranzitónában azt mondja az örök a gyermek, hogy kimegy Szerbia felé, az csak azt jelentheti, hogy elhagyja az országot. Ehhez nem asszisztálhat a gyermekvédelem, ha valaki gyámság alatt van.

Dr. Végh Zsuzsanna elmondta, hogy érti a felvetést, de ezt csak kifejezett szabadáskorlátozással, őrizetbe vétellel lehetne megvalósítani. Nem cél a kísérő nélküli kiskorúakat őrizetbe vétele. Ha nem engedik ki őket a tranzitónából, az már őrizetnek minősül.

Kovács András véleménye szerint a korábban működő gyermekvédelmi intézmény felé csatornázás lehetne a megoldás. Megkérdezte, hogy azon nem kísérő nélküli kiskorúak esetében, akiknek elutasítják a kérelmét és önként nem hagyják el a tranzitónát, ők idegenrendészeti őrizetbe fognak-e kerülni. Kötelező tartózkodási helyként ki lesz-e jelölve számukra intézmény? Történt olyan is, hogy szabadon elhagyható intézmény lett kijelölve kötelező tartózkodási helyként, ami csak néhány héttel hosszabbítja meg a folyamatot, hogy a Magyarországra belépő külföldiek ismeretlen helyre távozva mennek tovább. Ez az irány is nyitott és így a gyermekvédelmi intézkedések nem sérülnek, és nem kerülnek összeütközésbe a menekültügyi intézkedésekkel.

Dr. Végh Zsuzsanna megerősítette, hogy jogszabály szerint kötelező tartózkodási hely kijelölhető a tranzitónában vagy az országban erre alkalmas intézményben. Ettől függetlenül nincs jogi akadálya az idegenrendészeti őrizetbe vételnek sem. Viszont értelme csak akkor van, ha a kiutasítás végrehajtható. Ha eleve tudható, hogy az adott személy esetében nincs esély sem arra, hogy az útiokmány beszerzése megtörténjen, akkor teljesen értelmét vesztené az a fajta szabadságkorlátozás. Akik nyitott intézménybe kerültek elhelyezésre kötelező tartózkodási hely és magatartási szabályok meghatározása mellett, azok többnyire olyan állampolgárok, akiknél sikertelen a kiutasítás végrehajtása. Gyakorlatilag nem lehet megakadályozni azt, hogy tovább menjenek.

Lehel Balázs, a Nemzetközi Migrációs Szervezet képviselőjében megkérdezte, hogy az elmúlt időszakban, akár az új jogszabály hatálybalépése óta, akár az év eleje óta hány olyan ügyfél volt a tranzitónában, aki úgy döntött, hogy elhagyja a tranzitóna területét Szerbia irányába, illetve azoknak az eseteknek mi lett az eredménye, amelyekben negatív döntéssel zárult a menedékjogi eljárás és el kellett hagynia az ország területét.

Dr. Végh Zsuzsanna elmondta, hogy március 28. óta hét személy hagyta el a röszkei tranzitónát önként. A döntésekről még nincs adat, mert a jogszabály hatálybalépése óta egy hónap sem telt el. Ha születtek is negatív döntések, még nem jogerősek, felülvizsgálati kérelmek benyújtására kerülhetett sor. Ennyi idő alatt még nem juthatott el a jogerős döntésig az eljárás.

Lehel Balázs elmondta, hogy a Nemzetközi Migrációs Szervezetnek van egy most futó regionális projektje gyermekvédelmi témában, melynek egyik pillére a gyermekvédelem területén új eljárásrendek kidolgozása azokban az országokban, ahol a projekt zajlik. A projekt megvalósításában a BÁH is támogatja a Szervezetet, illetve sok civil szervezettel tárgyalnak majd ennek kapcsán.

Kovács András a Menedék Egyesület mellett, a Gyermekjogi Civil Koalíció nevében is jelezte, hogy nagy a nyitottság arra, hogy az eljárások szintjén a jelenleg még kiforratlan, szabályozatlan helyzet minél hamarabb megvitatásra kerüljön szakmai alapon, annak érdekében, hogy az az összes érintett fél számára megnyugtató legyen, illetve, hogy az alapvető gyermekvédelmi garanciák teljesüljenek.

Lehel Balázs elmondta, hogy az eljárásrend első verziója elkészült, hamarosan be fogják mutatni.

Dombos Tamás, a Háttér Társaság képviselőjében megkérdezte, hogy hogyan alakul jelenleg a tranzitciónához való hozzáférés azon – akár civil szervezeteknek, akár más formában működő – ügyvédeknek, akiknek még nincs meghatalmazása az ügyféltől. Olyan visszajelzések érkeztek, hogy nem férnek hozzá az ügyfelekhez, a meghatalmazás felvétele érdekében nem tudnak a tranzitciónába bejutni. Ez a joghoz való hozzáférést nagyon súlyosan korlátozza. A sérülékeny menedékkérők, kifejezetten a lesbikus, meleg, biszexuális, transznemű menedékkérők tranzitciónában történő elhelyezése kapcsán korábban a BMH azon az állásponton volt, hogy az ő biztonságuk leginkább a magánszállásokkal oldható meg. Ez már nem megvalósítható, ha kötelezően a tranzitciónában kell lenniük. Később az volt az álláspont, hogy a befogadó állomásokon, egyéni elhelyezéssel biztosítható az ő biztonságuk. Ez a tranzitciónában mennyire megoldható? Van-e lehetőség megfelelően biztosítani azt, hogy ezek az emberek a mindennapjaik során ne legyenek zaklatásnak, erőszaknak kitéve a tranzitciónában tartózkodó menedékkérők részéről.

Dr. Végh Zsuzsanna a jogi képviselő igénybe vételével kapcsolatban elmondta, hogy 2015. szeptember 15-től több nyelven is kifüggesztésre kerültek a tranzitciónákban azok az elérhetőségek, amelyeket a civil szervezetek által nyújtott ingyenes jogi tanácsadás, akár jogi képviselő biztosítása érdekében elérhetnek a kérelmezők. Az első meghallgatás során a menekültügyi hatóság munkatársai a jogokról, kötelezettségekről részletes tájékoztatást adnak, többek között arról is szólnak, hogy jogi képviselő igénybe vehető. Valóban meghatalmazáshoz kötött az, hogy egy jogi képviselő belépjen a tranzitciónába, de ez nem elháríthatatlan akadály. Április 20-án, a Helsinki Bizottság megkeresésére született egy olyan döntés, hogy amennyiben az ügyfél jogi segítségnyújtás érdekében felveszi telefonon a kapcsolatot például a Helsinki Bizottsággal, akkor a jogi képviselő eljuttatja a BMH-hoz a meghatalmazást, amelyet a BMH továbbít a kérelmező részére. Érvényes meghatalmazás esetén egy erre kijelölt konténerbe beléphet a jogi képviselő, megbeszéléseket folytathat az érintettel, és a jogszabályoknak megfelelően jelen lehet különböző eljárási cselekményeknél.

Dombos Tamás megjegyezte, hogy az ügyvédi törvény szerint a meghatalmazás felvételéhez személyesen kell találkozni az ügyféllel. Ez nem oldható meg postai vagy más úton.

Dr. Végh Zsuzsanna elmondta, hogy azt is tudják biztosítani, hogy ha az ügyfél kijelenti ez irányú szándékát, és leegyeztetik, hogy mikor érkezik a jogi képviselő, akkor egy erre a célra kijelölt konténerben találkozhat az ügyféllel. A BMH nyitott bármilyen megoldásra.

Dr. Végh Zsuzsanna az LMBT menedékkérők biztonságával kapcsolatban elmondta, hogy ilyen jellegű igény március 28. óta a tranzitciónákban nem merült fel. Mindkét tranzitciónában van megfelelő hely arra, hogy kialakítsanak elkülönített elhelyezést. Ha tényleg ilyen igény merül fel és ennek az indoka is fennáll, akkor megoldható. Egyebekben, a szociális munkások a tranzitciónában nagy számba jelen vannak, minden észrevételt azonnal tudnak továbbítani a BMH felé és a megfelelő intézkedés megtehető. A biztonság megőrzése fontos feladata az ott dolgozó kollégáknak.

Dombos Tamás elmondta, hogy a befogadó állomásokon az volt a tapasztalat, hogy ez nem megfelelően biztosítható. Egy ilyen helyzet, ahol emberek szűkebb körben vannak, bezártság érzés mellett vannak, sokkal nagyobb frusztráció és agresszió várható. Minél inkább feltöltődik a tranzitcióna, annál inkább ki vannak ennek téve. Véleménye szerint ez továbbra is problémás. Egyébként is problémásnak tartja a tranzitciónában való kötelező elhelyezést, de

ilyen biztonsági kockázatnak kitett sérülékeny – LGBT, értelmi fogyatékos vagy más gyakran ilyen típusú támadásnak kitett – menedékkérők esetében ez a tranzitória életveszélyes.

Dr. Végh Zsuzsanna hangsúlyozta, hogy négy elkülönített szektor van minden tranzitóriában. Külön vannak kísérő nélküli kiskorúak, családok, egyedülálló nők, egyedülálló férfiak. Az elszeparáltság teljes mértékben biztosított. Ha például van egy beteg ember, akkor őt a betegségének megfelelően fogják elhelyezni.

Dombos Tamás megkérdezte, hogy a négy elkülönített szektor ezt a kérdést hogyan oldja meg. El tudja képzelni, hogy a betegek külön vannak kezelve, de a problémát nem oldja meg, hogy négyfelé vannak választva. Egy transznemű menedékkérő esetében sem oldja meg azt, hogy a férfiak között helyezik el. Döntően a transznemű nőket éri ilyen – akár szexuális, akár más jellegű – zaklatás a társak részéről. Erre érdemes felkészülni és nem megvárni azt, amíg egy súlyos eset, akár egy nemi erőszak, akár más típusú erőszak megtörténik.

Dr. Végh Zsuzsanna megerősítette, hogy korábban mind a nyitott befogadó állomásokon mind a menekültügyi őrzött befogadó központokban, amennyiben ennek a szükségessége felmerült, mindig megoldották a megfelelő védelmet és elkülönítést. A tranzitóriában is meg fogják tudni oldani.

Lőrincz Marcell megjegyezte, hogy a tranzitóriákban tartózkodni és ott dolgozni embert próbáló lehet. Vélhetően hosszabb távra szóló szerződésekkel vannak ott a különféle feladatokat ellátó kollégák. Megkérdezte, hogy a személyzet kap-e valamilyen pszichológiai szupervíziót, segítséget. Illetve megkérdezte, hogy mivel sokféle kultúrájú és nyelvű ember található a területen, mennyire felkészült a személyzet ezeknek a kulturális különbözőségeknek kezelésére, mennyire érzékenyek erre, kapnak-e támogatást, van-e ilyen tervben. Illetve lenne-e igény erre? Megkérdezte, hogy ha a szervezetük szerezne rá forrást, van-e lehetőség tárgyalni arról, hogy az ott dolgozó teljes körű személyzet konzultációt, tréninget, képzést kapjon?

Dr. Végh Zsuzsanna elmondta, hogy jelenleg a tranzitóriákban dolgozó kollégák nem folyamatosan és állandó jelleggel dolgoznak ott. Az ország különböző területeiről, más befogadó intézményekből például szociális munkások átirányításra kerülnek. A csapat „forgatásával” is biztosítható, hogy a kiegészítés ne következzen be az ott dolgozók esetében. Minden kolléga részt vesz interkulturális képzésen, minden menekültügyi döntéshozó és a szociális munkások is. Mind a menekültügyi hatóság, mind a szociális munkások nagy része beszél valamilyen idegen nyelvet, többnyire angolul, franciául. Így a kommunikáció valamilyen szinten biztosított. Adott esetben tolmács segítségét veszik igénybe az intézkedés során. Hosszabb ideje napirenden lévő kérdés az, hogy a továbbképzés milyen szinten valósuljon meg az ott dolgozók részére. Korábban már tárgyaltak civil szervezetekkel erről, vissza fognak térni a kérdésre. Megköszönte a felajánlást.

Kovács András a jogi határozattal kapcsolatban felvetette, hogy ennek egyik fontos eleme, hogy Magyarországon okmányok nélkül, jogszerűtlenül tartózkodók és előállítottak automatikus visszakísérése a határzár túloldalára. Ez már korábban is működött a nyolc kilométeres rendszerrel, és ez most március óta bővült az ország egész területére. Más szakmai szervezetekkel együtt úgy észlelik, hogy ez egy jelentős nemzetbiztonsági kockázatot rejt magában. Az a tapasztalatuk, hogy híre ment Európa szerte, hogy van egy olyan uniós tagállam, ahol ki lehet úgy lépni a schengeni övezetből, hogy semmiféle nyomot nem hagynak maguk után. Akiknek érdekében áll, hogy eltűnjenek, akár azért, mert Szíriába

igyekeznek csatlakozni az ottani dzsihádistákhoz, akár azért, mert köztörvényes bűnözőként menekülnek a hatóságok elől, a szabad belső határokon mozogva eljutnak Magyarországra, majd az ország bármely területén előállítva egy „ingyen fuvarral” regisztráció nélkül a schengeni övezeten kívül vannak. Ezt aggályosnak tartja. Megkérdezte, hogy mi a Belügyminisztérium ezzel kapcsolatos álláspontja.

Dr. Felkai László elmondta, hogy a Kormány nem akarja megváltoztatni a rendszert. Megjegyezte, hogy kb. 170 km a szerb határ, amikor nem volt tranzitzona, akkor sem volt látótávolságon belül magyar vagy szerb járőr. Bármelyik európai határon, ahol nincs aknazár, meg látótávolságon belül járőr, eddig is, meg ezután is át tudnak menni a nem schengeni határhoz.

Kovács András megjegyezte, hogy így sokkal egyszerűbb és kisebb költséggel el lehet jutni a határra.

Dr. Felkai László elmondta, hogy mind az Európai Unió Bíróságán, mind az Alkotmánybíróságon húsz éve gyakorlat az, hogy ha vannak egymással konkuráló jogok, és az egyik nem tud érvényesülni, csak akkor, ha a másikat nem tartjuk be maradandóan, akkor a szükségesség-arányosság mércéjét alkalmazzák. Ez erre az este is igaz. Van egy általános jog, a nemzet biztonságához való jog. Ehhez képest ez a fajta korlátozás még belefér a szükségesség-arányosság elvébe, mert nagyobb veszélytől menti meg az országot. Az Emberi Jogok Európai Egyezményének 15. cikke kimondja, hogy háború, vagy a nemzet vagy az ország létét súlyosan fenyegető helyzetben az Egyezmény országra való alkalmazását fel lehet függeszteni. Franciaország az első pár robbantás után felfüggesztette az emberi jogi egyezmény alkalmazását. Magyarország még nem tette meg, pedig okozott akkora biztonsági kockázatot az ország számára a 2015-ös helyzet, mint az első három robbantás Franciaországban, és az nem az egész országra, hanem Párizsra koncentráldott. Megerősítette, hogy a válasza egyértelműen az, hogy okozhat biztonsági kockázatot, de sokkal kisebbet okoz, mint az ellenkezője.

Dr. Felkai László további hozzászólás hiányában az ülést lezárta.

Hangfelvétel alapján készítette: Józsa Teodóra szakreferens, Emberi Jogi Munkacsoport Titkársága, IM

Látta: Szabó-Princz Viktória titkárságvezető, Emberi Jogi Munkacsoport Titkársága, IM

Jóváhagyta: Dr. Felkai László közigazgatási államtitkár, BM
Dr. Végh Zsuzsanna főigazgató, Bevándorlási és Menekültügyi Hivatal